

فصل سوم: درس نهم | تورم و کاهش قدرت خرید

برای تفکر و تمرین

- هر چند تورم در کل، برای اقتصاد کشور زیان بار است، اما برای برخی نیز سود آور است. در هر یک از موارد زیر مشخص کنید که فرد توصیف شده، از تورم زیان می بیند یا سود می برد؟ دلایل خود را توضیح دهید.
  - بازنشسته ای با یک حقوق ثابت بازنشستگی در طول دوره تورم
  - این شخص زیان می بیند، چون درآمدش ثابت است و همراه با نرخ تورم رشد نمی کند، پس قدرت خرید پولش کاهش می یابد و رفاه او نیز کم می شود.
  - خریدار یک واحد ساختمانی که آن واحد ساختمانی را یک سال پیش از اتمام و تحویل خریداری کرده است و بعد از تحویل به خاطر تورم، افزایش در قیمت ساختمان روی داده است.
  - این فرد ظاهراً سود می برد، چون کالایی را با قیمت گذشته خریده است و قیمت روز آن به مراتب بالاتر است.
  - مغازه داری که مجبور است قیمت محصولاتش را بعد از تغییرات قیمت، به روزرسانی کند.
  - این فرد نیز ظاهراً سود می برد، چون با قیمت قدیم خریده است و با قیمت حال می فروشد، ولی در واقعیت سودی نبرده است و از طرف دیگر فروش او به خاطر کاهش قدرت خرید مردم کم می شود.
- فرض کنید تورم امسال معادل ۲۳ درصد بوده است. شرکت تولیدی ایران سبز (شرکتی که آقای محمدی مدیرعامل آن است)، نیز هم چون سایر شرکتها تحت تأثیر این نرخ تورم قرار گرفته است و هزینه عوامل تولید این شرکت به میزان ۲۳ درصد افزایش یافته است. شرکت تصمیم می گیرد برای جلوگیری از ضرر بیش تر، قیمت هر دو واحد محصولش (کود زیستی و سم زیستی) را افزایش دهد.

الف) به نظر شما آیا با وجود تورم عمومی و افزایش قیمت این دو محصول، تقاضای آن ها کاهش می یابد؟

این دو محصول برای کشاورزان کالای ضروری محسوب می شود و این کالاها نسبت به افزایش قیمت حساسیت بسیار کمی دارند، ولی در کل میزان فروش این محصول نیز کاهش می یابد.

ب) اگر تقاضا هیچ تغییری نکند، درباره سود شرکت چه فکر می کنید؟ آیا می توان گفت افزایش می یابد؟

سود اسمی یا جاری شرکت افزایش می یابد ولی در حقیقت سود شرکت با قیمت های ثابت تغییری پیدا نمی کند. زمانی سود شرکت به صورت حقیقی رشد می کند که افزایش آن ناشی از افزایش تولید باشد.

تحلیل کنید.

- بر اساس آن چه درباره شیوه محاسبه نرخ تورم آموختید، میان تورم و کاهش قدرت خرید پول چه رابطه ای است؟ با افزایش نرخ تورم، قدرت خرید مردم کاهش پیدا می کند و رفاه عمومی کم تر می شود. در زمان شکل گیری تورم، پول قدرت خرید خود را از دست می دهد.
- چرا معمولاً بین نرخ تورمی که سازمان های دولتی اعلام می کنند و آن چه ما احساس می کنیم، تفاوت وجود دارد؟ همان طور که در محاسبه نرخ تورم گفته شد، تورم برای یک دوره یک ماه یا یک سال محاسبه می شود و این نرخ از اختلاف یک سبد از کالاها یا خدمات مختلف به دست می آید. حال احتمال دارد در این سبد برخی از کالاها افزایش قیمت چندانی نداشته باشند؛ همین عامل باعث می شود تا نرخ تورم کل پایین بیاید.
- اگر به جای دولت بودید، چه راهکارهایی برای مبارزه با تورم، ارائه می دادید؟
  - ابتدا کار فرهنگی انجام می دادم تا حس نوع دوستی افزایش پیدا کند.
  - تولید را به اشکال مختلف بالا می بردم و برای حل مشکل در کوتاه مدت، واردات را افزایش می دادم.
  - به اشکال مختلف از حجم نقدینگی جامعه می کاستم.

فصل سوم: درس نهم | تورم و کاهش قدرت خرید

تعاریف و اصطلاحات

- ۱- کسری بودجه ← یعنی هزینه‌های دولت بیش تر از درآمدهایش باشد.
- ۲- قدرت خرید پول ← قدرت خرید پول یعنی قدرتی که یک واحد پول برای خرید کالا و خدمات دارد. قدرت خرید پول می‌تواند با توجه به تورم یا سطح عمومی قیمت‌ها کاهش یا افزایش پیدا کند.
- ۳- مبادله کالا با کالا (تهاتری) ← هر کس کالای مازاد خود را با کالایی مبادله می‌کند که بدان نیاز داشت، به این نوع مبادله «کالا با کالا» (تهاتری) می‌گفتند.
- ۴- کالاهای پرفردار ← مشکلات مبادله پایاپای باعث شد تا بشر برای راحت‌تر انجام دادن مبادله، از کالاهایی استفاده کند که بادوام و فاسد نشدنی، قابل تقسیم به تکه‌های کوچک، و پرفردار باشند. این کالاها «پرفردار» نامیده شدند.
- ۵- پول کاغذی (رسیده‌ها) ← مشکلات مبادله با کالاهای پرفردار باعث شد تا بشر از رسیده‌ها استفاده کند. این رسیده‌ها را می‌توان اولین اسکناس‌ها نامید.
- ۶- پول ثبتي یا تحريري ← چون افراد خود مبلغ چک را روی آن می‌نویسند به آن «پول تحریری» یا «پول ثبتي» گفته می‌شود.
- ۷- پول الکترونیکی و مجازی ← با شکل‌گیری انقلاب دیجیتال، بشر به این فکر افتاد که از روش‌های سریع و راحت‌تری برای جابه‌جایی پول و خرید و فروش استفاده کند. این فکر، پول الکترونیکی (تلفنی، تلفن همراه و ...) را ایجاد کرد.
- ۸- بیت کوین ← بیت کوین یکی از پول‌های الکترونیکی نوظهور است.
- ۹- پشتوانه پول ← اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، «پشتوانه پول» به شمار می‌رود.
- ۱۰- وظایف پول ← (۱) وسیله پرداخت در مبادلات (۲) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش (۳) وسیله پرداخت‌های آینده (۴) وسیله سنجش و ارزش
- ۱۱- نقدینگی ← کل حجم پول موجود در کشور
- ۱۲- تورم ← اقتصاددانان افزایش سطح عمومی قیمت‌ها را تورم می‌گویند.
- ۱۳- cpi ← معمولاً برای اندازه‌گیری تورم از شاخص قیمت مصرف‌کننده (cpi) بهره می‌برند.
- ۱۴- فرمول شاخص cpi ←

$$cpi = \frac{\text{هزینه سید بازار در ماه (سال) قبل - هزینه سید بازار در ماه (سال) معین}}{\text{هزینه سید بازار در ماه (سال) قبل}} \times 100$$

- ۱۵- پیامدهای تورم ← (۱) افزایش سطح عمومی قیمت و کاهش رفاه مردم (۲) ایجاد بی‌ثباتی در فضای کسب و کار (۳) کاهش قدرت خرید پول
- ۱۶- علل تورم ← (۱) نابرابری عرضه و تقاضای کل (۲) افزایش نقدینگی در کشور (۳) جنگ، سیل، زلزله و ...
- ۱۷- راه‌حل دولت برای فزونی تقاضا بر عرضه ← (۱) افزایش ظرفیت‌های تولیدی (۲) افزایش واردات
- ۱۸- سیاست‌های پولی ← سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول اعمال می‌کند.
- ۱۹- کاهش نقدینگی در گردش ← این سیاست، به «سیاست پولی انقباضی» مشهور است و در زمان تورم، توسط بانک مرکزی اجرا می‌شود.
- ۲۰- افزایش نقدینگی در گردش ← این سیاست، به «سیاست پولی انبساطی» مشهور است و در زمان رکود، توسط بانک مرکزی اجرا می‌شود.
- ۲۱- سیاست بازار باز ← فروش اوراق مشارکت است.